

Odmevi Ducejevih izjav

Listi v zavezniskih in nevtralnih državah obširno pišejo o pontinskih svečanostih

Berlin, 28. okt. s. Vsi listi so objavili obširna poročila o večerašnji manifestaciji v Littoriji in Ducejevih izjavah. Ob tej priliki podrobno opozarjajo na ogromno delo, ki je bilo dovršeno z osuštvanjem Pontinskega polja in na druge velike fašistične realizacije na socialnem in gospodarskem polju. Italijanski narod je sedaj strumno na poti nasproti ciljem, ki jih je določil Duce. Ti cilji niso daleč, ker ni več daleč zmaga, za katero so se in se še bore najboljši sinovi fašistične Italije.

Duce, pravi »Deutsche Allgemeine Zeitung«, je govoril obdelovalcem nekdanjih močvirij in lapidarnem stilu, ki je značilen za vse njegove govore. Ljudje, ki so ga poslušali, so bili iz vrst nekdanjih bovinikov in so se vsi spriče to okolščine dali manifestaciji poseben značaj. Italijanski narod je znal vedno zbrati za meč, kadar mu je bilo treba braniti svojo pravico do življenja. Nekdanji bori so uveljavili to svojo voljo tudi sedaj z ogromnimi osuševalnimi delovi. Tudi sedaj se drugi vojaški fašistične Italije bore na raznih frontah, na Sredozemskem morju, v Afriki, v Rusiji ob strani nemških tovarišev za pravice italijanskega naroda do življenja in za obnovo blagostanja na kontinentu. Prav včeraj je bila v nemškem vojnem sporočilu objavljena vest o važnih uspe-

hih italijanskih oboroženih sil, ki pričajo o vojaških vrlinah fašističnega naroda. Ta narod se bo boril v smislu Ducejevega gesla do zmage.

Stockholm, 28. okt. s. Ves tisk opozarja na pomembne izjave, ki jih je Duce podal v Littoriji in na značaj manifestacije, v okviru katere so postali kmetje na Pontinskem polju lastniki zemlje, ki jo obdelujejo.

Atene, 28. okt. s. Ducejev govor v Littoriji je bil objavljen v vseh grških listih, ki opozarjajo na železno voljo italijanskega naroda, da se bori do zmage. Vsi listi so objavili tudi uvodnike, v katerih poveličujejo pohod na Rim.

Sofija, 28. okt. s. Z velikimi naslivi in s posebnimi komentariji objavlja bolgarsko časopisje besede, ki jih je Duce izrekol kmetom v pokrajini Littorija, ter v izdružbenosti opisuje velike manifestacije, ki so se tam vršile na obletnico pohoda na Rim. Ob tej priliki poudarjajo bolgarski listi doprinos italijanskih vojakov v borbi Osi in njenih zaveznikov proti boljševizmu, katerega poraz napoveduje tudi zrušenje angleškega imperija. Ključni vere in zmago, ki jih je bilo slišati na veliki manifestaciji kmetov v pokrajini Littorija, najbolj zgovorno prikazujejo, kakšno je čustvovanje italijanskega naroda v tej zgodovinski uri.

Japonska politika

Na ameriški vladi je, da stori potrebno za dosego mirnega sporazuma

Tokio, 28. okt. (Domei). Na današnji tiskovni konferenci so bila službeno zastopniku japonske vlade lishu zastavljena razna vprašanja v zvezi z nedavnimi izjavami ameriškega mornariškega ministra Knoxa. Išli je med drugim s humorjem izjavil, da mu je žal, da tudi sam ne more priti do besede v washingtonskih razgovorih. Nato je pripomnil, da je zdaj na ameriški vladi vrsta, storiti potrebne napore v smeri k sporazumu. Na vprašanja glede njegovega mnenja o pobudi ameriškega lista »New York Herald Tribune«, da bi se poslala posebna japonska diplomatska misija v Washington, je lishi odvrnil: »To je zanimiva zamisel, toda tako misijo bi naj rajši poslala Amerika k nam.«

Na vprašanja, kako je z gospodarskimi pogajanjimi med Japonsko in Siamom, je lishi odvrnil, da se pogajanja bližajo kraju. Na vprašanje nekega tujega dopisnika, ali je bila japonska vlada službeno obveščena o odločitvi ameriške vlade, da bodo transporti za Rusijo namenjenega materiala usmerjeni proti Arhangelsku, je lishi odgovoril, da je bil ta sklep storjen verjetno zaradi tega, da bodo šli ti transporti pač po najkrajši in najhitrejši poti. Na vprašanje, ali je mogoče zbrati sovjetskim ljudjem določanje vojnega materiala v Vladivostok, je lishi odvrnil, da bi bilo to določanje s sovjetske strani legalno, toda da bi japonska javnost take transporte nerada videla.

Nov Rooseveltov govor

Washington, 28. okt. s. Ob priliki mornariškega dne je imel predsednik Roosevelt sinoči po radiu govor, v katerem je najprej dejal, da je pred petimi meseci proglasil stanje nevarnosti, a se je od tedaj že marsikaj pripetilo. Vojska in mornarica Zedinjenih držav sta zasedli Islandijo in obrambo zapadne hemisfere. Vsak dan pošiljajo Zedinjene države vedno večje količine orožja delu človeštva, ki se bori na bojiščih. To, je dejal Roosevelt, je naša prva naloga. Obenem pa je volja naroda, da orožje in proizvodi vseh vrst ne ostanejo v ameriških lukah ali pa so potopljeni. Volja naroda je, da to gradivo pride, kamor je namenjeno. Sklenili smo, da ne ostanemo pasivni in ta naš sklep je našej volji izraz med drugim v ukazu ameriškega brodograditeljskega stroja, da strelja, čim zagleda ladje Osi.

vojnem brodograditeljskega stroja. Naše volje ne bodo mogle ustaviti egoistične ovire s strani majhne, toda nevarne manjšine industrijskih voditeljev, ki hočejo še nadalje kopičiti prekomeren dobiček. Te volje pa ne bo mogel ustaviti niti egoistični odpor majhne, toda nevarne manjšine delavskih voditeljev, ki predtavljajo grožnjo za ves narod.

Roosevelt je nato prikazal moč ameriške mornarice ter stalni in postopni razvoj vojske Zedinjenih držav, zatrjujoč, da bosta obe oboroženi sili dobili vsoprebno opremo in orožje, tako da ne bosta mogli zavidati oboroženim silam nobenega naroda na svetu. Predsednik je končno obrazložil, kaj trenutno potrebuje ruska vojska ter je poudaril, da bodo Zedinjene države Severne Amerike in Velika Britanija poslale v Rusijo velike količine letal, topov in zdravniških potrebščin. Prav na koncu svojega govora se je končno dotaknil še dolžnosti ameriškega ljudstva ter je zavrnil trditve, da so Američani postali predebeli in preveč leni, da bi se mogli spustiti v borbo z ustrojenimi in izvežbanimi četami špartanskega življenja.

Predsednik je nato navedel različne faze postopka za revizijo nevtralnostnega zakona iz leta 1937, in je pripomnil, da morajo biti ameriške trgovske ladje oborožene, da se lahko branijo. One morajo biti tudi v stanju, da poskrbe, da dosepeo ameriški proizvodi na svoje namembno mesto, pa morajo biti zato zavarovane po

Eksc. Grazioli XI. armijskemu zboru

Ob priliki 19. obletnice Pohoda na Rim je Eksc. general Robotti, poveljnik XI. armijskega zboru poslal Zveznemu Tajniku tole brzojavko:

»Na dan, ki nas spominja odločilnega in veselo zgodovinskega dogodka in ki pomenja začetek svetle epopeje XI. armijskega zboru, pošiljam črnim srcajem Ljubljanske pokrajine tovariški pozdrav v sočelji, prepričan, da bo iz skupne vere in sodelovanja rasla gotova zmaga.«

Eksc. Grazioli je takole odgovoril: »Črne srcaje nove Ljubljanske pokrajine s hvaležnostjo vračajo vam in XI. armijskemu zboru tovariški pozdrav ob obletnici zgodovinskega pohoda na Rim, ki je pomenil začetek nove dobe imperijske Italije.«

Odhod nemške trgovske misije

Benetke, 28. okt. s. Nemško trgovsko odposlanstvo, ki se je več dni mudilo v Italiji, je zapustilo Benetke na svojem vratku v Nemčijo. Odposlanstvo je na postaji pozdravil predsednik fašistične trgovske konfederacije Molino, slovesa pa so se udeležili tudi predsednik vseh nacionalnih federacij posameznih kategorij ter voditelji beneške fašistične zveze trgovcev.

Zaskrbljenost Turčije

Berlin, 28. okt. u. List »Münchner Neueste Nachrichten« piše v posebnem poročilu iz Ankare, da pripisujejo tam veliko politično in vojaško važnost najnovejšemu potovanju turškega predsednika İnenija v južno obmojno polje. Značilno je, da pripominja list, da se je to pot predsednik turške republike podal na področje, ki mejni s Sirijo in Iranom, medtem ko so se v preteklosti takšna potovanja vršila navadno v Tracijo. V političnih in vojaških

Eksc. Grazioli XI. armijskemu zboru

Eksc. Grazioli je takole odgovoril: »Črne srcaje nove Ljubljanske pokrajine s hvaležnostjo vračajo vam in XI. armijskemu zboru tovariški pozdrav ob obletnici zgodovinskega pohoda na Rim, ki je pomenil začetek nove dobe imperijske Italije.«

Zatiranje opozicije v Egiptu

Ankara, 28. okt. s. Vafdistični listi v Egiptu ostro protestirajo proti novim pooblastilom, danim predsednikom poslanske zbornice in senata, ki imata sedaj pravico, da odklonijo sleherno neljubo interpelacijo. Ta pooblastila označujejo kot novi poskus zatiranja sleherne opozicije proti slabim vladnim politikam. Angleško poveljstvo je zahtevalo od egiptovske vlade takojšnjo zgradbo avtomobilske ceste iz Kaira v Aleksandrijo, za katero bodo znašali stroški 42.000 egiptovskih funtov. Kako slab je gospodarski položaj Egipta, se najbolj značilno vidi iz tega, da je trgovski minister izjavil, da ne bo to pot objavil letnega poročila o egiptovski zunanji trgovini.

Gledališke predstave Dopolavora za delavce in nameščence v Ljubljani

Pokrajinski Dopolavoro v Ljubljani bo po navodilih Visokega Komisarja priredil naslednje predstave katerih se bodo lahko udeležili nekateri kategorije uradnikov in delavcev:

Operne predstave (Operno gledališče): V petek 31. oktobra ob 17.30: Straussov Netopir; v petek 14. novembra ob 17.30: Pucničeva Bohema.

Dramske predstave (Dramsko gledališče): V soboto 22. novembra ob 14.30: Comasio, Ocella, Addio Giovinazza. Nastopili bodo igralci opernega in dramskega gledališča v Ljubljani.

Vstopnice za te predstave bodo lahko kupili uradniki in delavci, katerih plača ali mezda ne prekaša 700 lir mesečno. Cene vstopnicam so naslednje: Opera: sedeži v parterju in na balkonu ne glede na vrsto in številko po 2.50 lir, sedeži na galeriji po 0.50 lir. Drama: sedeži v parterju in na balkonu ne glede na vrsto in številko po 2.00 lir, sedeži na galeriji po 0.50 lire. V osrednjih ložah mora biti po 6, v stranskih pa po pet oseb.

Vstopnice morajo biti v predročju pri Pokrajinskem Dopolavoru na Taboru števil. 13 ter pri pristojnih uradih, kjer sta uradniki ali delavci v službi.

Delavci in uradniki, ki hočejo kupiti te vstopnice, naj se obrnejo na pristojne vodi-

telje, ki bodo izpopolnili posebno tiskovino, (na razpolago pri Pokrajinskem Dopolavoru), ki bo morala biti vrnjena z zneskom do 12. ure dne pred predstavo.

Glede na značaj teh prireditev vstopnice ne bodo na razpolago pri gledališki blagajni.

Delovni čas v državnih uradih

Začeni s 5. novembrom t. l. ter do vključno 31. marca prihodnjega leta so uradne ure v državnih uradih in javnih ustanovah, ki so kakor koli podvržene državnemu nadzorstvu, določene od 9. zjutraj do 15. ure popoldne ob delavstvih ter od 9. do 13. ure nedeljav in praznikov brez prekinitve. Izjeme veljajo le za posebne službe, glede katerih bodo izdane posebne določbe.

Za časa trajanja vojne so uklinjene vse proslave narodnih praznikov in civilnih svečanosti z izjemo naslednjih dni, ko javni uradi nima delo: Novo leto, 6. januar, 18. marec, velikonocni dnevi, vnebohod, sv. Rešnje telo, 29. junij, 15. avgust, 1. november, 8. december in 25. december.

Gospodarstvo

Načrti za gospodarski ustroj Evrope po vojni

Predsednik hesenske gospodarske zbornice prof. dr. Lüer je imel prejšnji teden v Frankfurtu predavanje o nalogi industrije v bodočem evropskem prostoru, ki je vzbudilo veliko pozornost. V bodočem evropskem gospodarstvu bo po mnenju prof. Lüerja treba rešiti dve poglavitni nalogi: ustvariti bo treba ravnovesje med agrarno proizvodnjo za prehrano prebivalstva in industrijsko proizvodnjo in uresničiti na področju najvažnejših industrijskih surovin tako zvano »relativno avtarikijo«.

S sigurnostjo je pričakovati, da bo svetovna trgovina tudi po vojni še dolgo časa po svojem obsegu zelo omejena in si bo morala Evropa najvažnejše industrijske surovine sama pridobiti. Evropa bo morala biti v glavnem neodvisna od prehrane in enako glede surovin. Na tej osnovi so bili izdelani že številni načrti, zlasti v pogledu bodoče industrijske produkcije v Evropi. Pri teh načrtih je treba upoštevati omejeno številko delovnih moči. Brez upoštevanja Anglije obsega evropski gospodarski prostor približno 320 milijonov ljudi, ki jih je treba preskrbeti z vsemi potrebščinami. Med njimi je na razpolago okrog 45 milijonov industrijskih delavcev. Področje tugevzhodne Evrope bo še dolgo časa navezno na industrijsko produkcijo ostale Evrope. Nemški centralni blok šteje okrog 112 milijonov prebivalcev in okrog 20 milijonov industrijskih delavcev.

Industrija v Evropi se bo morala usmeriti predvsem na potrebe Evrope in se ne bo mogla toliko ozirati na gospodarske možnosti izven Evrope. Na prvem mestu bo med najvažnejšimi nalozami odstranitev vojne škode. Ze samo zmanjšanje to-narže treovinske mornarice (za skoraj eno četrtino), bo nalozila ladijedelniški industriji ogromne naloze. Obnova porušenihi industrijskih naprav se bo dela izvršiti prej kakor obnova ostalih naprav. Na drugem mestu bo morala industrija skrbeti za obnovo obstoječih produkcijskih naprav. V teku vojne so izostala številna dela za obnovo teh naprav. Po cenitvi prof. Lüerja morajo med vojno izostatati v Nemčiji vsako leto industrijska obnovitvena dela v vrednosti najmanj 5 milijard mark. Po vojni bo treba vsa ta neizvršena obnovitvena dela nadoknaditi, zlasti bo treba nadomestiti iztožene strojne naloze. K temu na pridoje še naloze ki so v zvezi s preosnovno vojne industrije za druge naloze.

Druga velika skupina nalog ki čakajo Evropo, pa se nanaša na izgraditev kmetijske produkcije ki bo zahtevala znatne investicije. Povečanje kmetijske produkcije

Kakor sedaj poročajo iz Rima, je izšel zakonski dekret od 25. oktobra 1941-XIX, ki urejuje vsa vprašanja v zvezi s pretvoritvijo delnic v imenske delnice. Ta zakonski kredit določa v glavnem, da morajo biti delnice družb, ki imajo sedež v kraljevini, imenske delnice. Ze izdane delnice, glaseče se na prinosnika, se morajo predložiti zaradi zamenjave v imenske delnice do 30. junija 1942/XX. V državnem pogledu pripadajo delnice v bodoče onemu, ki je vpisan kot lastnik delnice. Kuponske pole se lahko ločeno predlagajo, toda le tedaj, če je iz kuponskih pol razvidna nominalna vrednost delnice. Delniške družbe bodo morale do 30. junija 1942 predložiti finančni upravi seznime vseh delničarjev z navedbo delnic, po tem datumu pa bo finančna uprava vodila registre delničarjev. Zato bodo morali od 1. julija vsi denarni zavodi in borzni senzali prijavit finančni upravi vse prodaje in nakupe delnic zaradi vpisa v registru delničarjev.

Ukrepi proti spekulaciji z delnicami v Nemčiji. V Nemčiji je bilo te dni prepisano, da morajo od 1. novembra denarni zavodi vse nakupe in prodaje delnic, ki notirajo na borzi, izvršiti s posredovanjem borznega senzala odnosno preko borze.

Italijansko-hrvatska konferenca o poslovanju zavarovalnih in denarnih zavodov. Ze na zasедanju italijansko-hrvatskega odbora v Benetkah so v posebnem pododboru razpravljali strokovnjaki za zavarovalništvo in banke predvsem o nadaljnjem poslovanju podružnic hrvatskih zavarovalnic na področju, ki je sedaj pripadlo Italiji. Sklenjeno je bilo, da se skliče v Rim posebna konferenca tega pododboru, kjer naj se končno reši to vprašanje, kakor tudi vprašanja poslovanja podružnic hrvatskih bank na področju, ki je pripadlo Italiji. Ta konferenca bo 30. in 31. t. m. v Rimu. Hrvatsko delegacijo bo vodil načelnik oddelka za državno imovino, kredit in dolgove pri hrvatskem državnem zakladnem uradu dr. Hondl. V delegaciji pa so vrhu tega ravnatelj Hrvatske državne banke Martin Kresina, predsednik zagrebske borze dr. Stanko Šverljuga, ravnatelj zavarovalnice »Croatia« Pfahn, ravnatelj zavarovalnice »Dormovina« Barlovič in pooverjenik Hranilnice države Hrvatske inž. Mehmedagić. Pričakovati je, da bo vprašanje ugodno rešeno in da bodo podružnice hrvatskih zavarovalnic in bank lahko nemoteno poslovale na področju, ki je pripadlo Italiji.

Državni dolgovi Nemčije so prekorčili 100 milijard. »Frankfurter Zeitung« poroča, da je ob koncu julija nemški državni dolg prekorčil mejo 100 milijarde ob izbruhu vojne je znašal 34 milijard). Od junija do julija se je celotni dolg dvignil od 97.5 na 102.2 milijarde mark, in sicer brez bonov za davčna predplačila, ki znašajo 3.5 milijarde mark. Od celotnega dolga odpade 47.8 milijarde mark na kratkoročni notranji dolg, 5.04 milijarde na dolgoročni notranji dolg, 2.8 milijarde na valoričijski dolg in 1.2 milijarde na dolg v inozemstvu. V zvezi z gornjimi podatki ugotavlja »Frankfurter Zeitung«, da odpade od celotnega nemškega državnega dolga povprečno na enega prebivalca 1100 mark. Zaradi primerjave navaja, da znaša državni dolg Anglije 12 milijard funtov, kar predstavlja preračunano po kupni moči marke in funta približno 3500 mark na vsakega prebivalca.

Hrvatska trgovinska pogajanja z Nemčijo in Madžarsko. Ze teden dni se vodi v Zagrebu pogajanja v okviru nemško-hrvatskega gospodarskega odbora, in sicer za sklenitev popolne trgovske pogodbe, s katero bodo rešena vsa vprašanja trgovskega prometa med obema državama. Delo se sedaj vrši v podobnih in bomena končano ta teden. Istočasno pripravljajo trgovinska pogajanja tudi z drugimi državami. Najprej so predvidena taka pogajanja za ureditev blagovnega in plačilnega prometa z Madžarsko. V začetku novembra bo odpotovala v Budimpešto posebna hrvatska delegacija. Treba bo rešiti predvsem vprašanje prometa Hrvatske z Bačko in Baranjom, v pogledu plačilnega prometa pa je važno vprašanje obratnega tečaja.

Ukinjenje nedeljskih povratnih voznic na Hrvatskem. S 1. novembrom bodo hrvatske železnice uklinile nedeljske povratne karte, ugodnosti za izletniške vlake in ugodnosti pri potovanjih zaradi zdravljenja ali odmoru.

Povišana cena za krompir na Hrvatskem. Z odločbo trgovinskega ministra so določene nove maksimalne odkupne cene za krompir. Odkupna cena pri proizvajalcu znaša za najboljši krompir za prehrano 2.20 kune za kilogram, za ostali krompir za prehrano pa 2.00 odnosno 1.80 kune. Maksimalna cena za krmlinski krompir pa je določena na 1.40 kune.

Valorizacija starih vojnih posejil na Madžarskem. V letih 1914-1918 je Madžarska, enako kakor Avstrija, izdajala vojna posojila. Vsega je bilo na Madžarskem izdanih vseh vojnih posojil, ki so skupaj dala okrog 20 milijard kron. Po vojni pa je prišla inflacija, ki je docela razvrednotila te papirje, saj je bilo ob vpisu nove valute določeno razmerje 1 penga enako 12.500 starih kron. Dvajset let so se imetniki vojnih posojil borili za valorizacijo teh posojil. Kakor smo pred dnevi poročali je madžarska vlada tej zahtevi sedaj deloma ugodila in je v novem proračunu že predviden izdelek za tozadnjevanje anutetno službo. Madžarska vlada je že lani napovedala rešitev tega vprašanja in je v tej zvezi popisala vsa ona vojna posojila, ki so ves čas ostala v rokah vpisnikov, ali so bila nabavljena pred koncem vojne leta 1918. Javilo se je okrog 400.000 imetnikov vojnih posojil, ki so sami vpisali ta posojila ali so obveznice pododovali od vpisnikov odnosno so jih kupili pred 31. oktobrom 1918. Samo tem imetnikom obveznic bo priznana valorizacija. Od valorizacije so izključene juristične osebe (denarni zavodi), razen ustanov in kulturnih ter dobrodelnih institucij. Valorizacija se bo izvršila na ta način, da bodo obveznice vojnih posojil po 1000 kron zamenjali za nove obveznice po 50 pengov. V tem primeru znaša valorizacijska kvota 5%. Pri manjših vpisih pod 1000 kron pa bo znašala valorizacijska kvota 10%. Nove obveznice, ki bodo izdane, se bodo obrestovale s 3% in bodo izplačani v 40 letih. Valorizacijski znesek pri manjših obveznicah pa bo izplačan v 10 letih. Stari vpisniki, ki so med svetovno vojno vpisali 1000 do 2000 kron, bodo dobili vsi enako pretvornostno 100 pengov v novih obveznicah. Medvojskim vpisnikom bo priznana valorizacija le do 5000 pengov, presežek pa bo šel v korist židovskemu izselitvenemu fondu.

Razkritja o angleških mislih in naklepih

Rim, 28. okt. s. V kovčegu nekega višjega angleškega oficirja so pred kratkim našli tudi posebno okrožnico za angleške častnike na Srednjem vzhodu, ki pravi med drugim:

Cestokrat se pojavljajo zahteve po natančnejših navodilih za častnike glede političnih in diplomatskih vprašanj, ki se pojavljajo v okviru njihovega delovanja. Od časa do časa prihajajo izjave, spričo katerih bi se lahko prejudicialno vojni napor. Oni, ki so odgovorni za angleško politiko, se morajo zavedati, da imajo opravka čestokrat z nasprotujočimi se interesi Arabcev, Židov, semitov, Druzov, svobodnih Francozov, Turkov, Rusov, Poljakov in Grkov. Kar tu vsaki želi, je, da se doseže zmaga čimprej, da bi se lahko vrnil domov. Ta cilj pa se bo dosegel z zamudno, če politike, na osnovi katere se vojna razvija, ne bodo vsi popirali. Zato je ravnovrsti poveljniki odredili, da se dajo o vseh takih vprašanjih natančnejša navodila. Dve vprašanja pa sta, glede katerih je treba zavzeti staljšo nemudno:

a) Sovjetska zveza. Mnogo oficirjev in vajakov je bilo razočaranih spričo okolščine, da se je v razvoju vojne Anglija postavila na stran boljševiške Rusije. Ni pravega razloga za domnevo, da bi mogla angleška in ruska zmaga nad Nemčijo povzročiti razširjenje komunizma. Nasprotno bi zmaga ruski narod le bolj oddaljila od nezaželjenih doktrin, ki se jim je predal v obupu spričo vojaškega poraza. Pa tudi, če bi Nemci morali postati komunisti zaradi ruske zmage, bi dejansko preistavljali le manjšo nevarnost za mir in svobodo sveta, kakor bi jo lahko predstavljali pod oblastjo kaknega Friderika Velikega, Bismarka ali Adolfa Hitlerja. Da je Hitler sklenil pognati svoje sile in svojo vojsko nad Rusijo, je bilo v velikih prejšnjih stvarih. Morda bo zgodovina pokazala, da je hitlerjanski pohod na Rusijo Angliji dal še nekaj odloga tako za Veliko Britanijo kakor za Srednji vzhod, da bi se lahko pripravila na zaključno zmago. Sleherna bomba, ki pale na kako rusko vas, pomeni eno manj na London. Sleherni tank, ki se uniči na vzhodni fronti, pomeni enega manj v vzhodnih puščavah ali za vpad v Turčijo in Sirijo. Komunisten in narodni socializem, ki imata toliko skupnega, sta oba v nasprotju z načinom življenja velikih demokracij. Velika Britanija je v vojni, ker bi agresivna politika Nemčije in Italije, če se ji ne bi zoperstavili, pri-

pravila angleški imperij do propasti in svet v suženjstvo. Kar se tiče ruskega vpada na Finsko, v Poljsko in Rumunijo, se lahko rešnično zatrjuje, da se kaže sedaj v povsem drugačni luči, kakor se je takrat, ko se je izvedel. Čeprav so bili ti napadi nepravični, se lahko sodi, da niso bili inspirirani od imperializma in oblastiteljnosti, marveč prelvšem zaradi potrebe po obrambi pred neizbežnim nemškim napadom.

b) Svobodni Francozi. Na nesrečo Angleži redkokdaj ljubijo svoje zaveznike. Ni dvoma, da so zavezniški težka stvar, toda nekoliko poštenega premisleka bi lahko Angleže prepričalo, da je krivda deloma tudi na njihovi strani. Nastopil je trenutek, ko se hočejo podcenjevati žrtve, ki jih prenašajo svobodni Francozi že z okoliščino, da vztrajajo na angleški strani. Cestokrat so njihove družine in njihovi prijatelji še pol oblasti ljudi, ki so sramotno kapitulirali v Bordeauxu. Čulo se je mnogo govoric o bojni sposobnosti francoskih svobodnih čet v Siriji. Treba pa je računati z naravnim odporom svobodnih Francozov, da bi se borili proti svojim rojakom. Hitler si vedno zvoja prizadeva, da bi zasejal neslogo med svoje sosesde. Njegova propaganda se je na nesrečo izkazala za učinkovito pri velikem številu Francozov v času pohoda na Francijo. Netil je dvom v njih in dopovedoval jim je, kako nezmatna je angleška pomoč. Ne smemo niti pa dovoliti, da bi tudi sedaj zasejal nezaupanje med nas napram onim Francozom, ki se doslej niso dali zapeljati.

Göbbelsov jubilej

Berlin, 28. okt. s. Danes je poteklo 15 let, odkar je bil dr. Göbbels imenovan za berlinskega okrožnega vodjo. Zato so snovič v nemški operi priredili posebno svečano, ob kateri so se berlinski narodnosocialistični prvaki zbrali okrog nemškega propagandnega ministra. Dr. Göbbels je imel govor, v katerem je poveljeval zveščeno delo starih narodnih socialistov, ki jih je imel ob vsaki priliki na svoji strani.

Pariški kardinal v Vichyju

Vichy, 28. oktobra. d. Dopoldne je došel v Vichy pariški nadškof kardinal Suhard. Zvečer bo Suhard obdovdal z maršalom Petainom, jutri pa se bo udeležil svečanega službenega kosila, prirejenega njemu v čast.

Proslava obletnice Pohoda na Rim

Ljubljana, 28. oktobra

Največji praznik, obletnica pohoda Fašizma na Rim in prevzema državne oblasti v svoje roke, je danes slavila vsa fašistična Italija. V kratkih 19 letih je »doktrina akcije« izgradila popolnoma nov politični, gospodarski in socialni sistem in v mednarodnih odnosih uveljavila svoj pokret kot silo, ki naj oblikuje nov red, da bo narodom zagotovljen konstruktiven in miren razvoj. V svoji knjigi »Doktrina fašizma« je Duce najbolje označil novo gibanje z besedami:

»Leta pred pohodom na Rim so bila takšna, da potreba dejanj ni dopuščala doktrinalnih iskanj ali popolnih dogmat. Borili smo se v mestih in na deželi. Debatirali smo, toda znanje ni bilo umrati. Nismo imeli izdelane, v poglavju in na paragrafe razdeljene, do dna preštudirane doktrine, a nadomestila jo je odlučnejša stvar: vera. Kljub temu pa bo vsakdo, kdor se spominja vrste knjig, člankov, resolucij na skupščinah, večjih in manjših govorov, kdor уме iskati in izbrati, spoznal, da so bili položeni temelji doktrine, ko je vihrala borba. Prav v tistih letih se je tudi fašistična misel gradila, diferencirala in uravnavala v svojo organizacijo.«

V teku let se je fašistični pokret ustall in izvršil na vseh področjih javnega življenja veliko reformno delo. Zato je Mussolini lahko zapisal: »Danes je fašizem povsem izoblikovan ne le kot režim, ampak tudi kot doktrina. To besedo je razumeti tako, da ima danes fašizem, ko izvršuje kritiko samega sebe in drugih, svoje točno stališče, svojo možnost sklicevanja in torej tudi vodstva sprito vseh problemov, ki težijo v stvarih ali miselnosti narode sveta.«

Prestop v 20. leto fašistične dobe, je tudi Ljubljana praznila na dostojen način. Proslava je bila zaradi vojne omejena na najožji obseg, vendar je kljub temu mesto kazalo slavnostno lice. Javna postopja in tudi nekatero privatno hiše so bile okrašene z zastavami. Delo v uradih in obratovalnicah pa je teklo nemoteno naprej, kakor se spodobi za pokret tvornega dela, ki se je pred 20 leti pojavil kot velika prirodna sila.

Ze pred 10. so se začeli zbirati pred stolnico številni odličniki, predstavniki uradov in korporacij ter člani fašističnih organizacij. Cerkev je bila slavnostno razsvetljena. Ob rdeče prezrnjenih štirih klečalnikih pred glavnim oltarjem je bila

razvrščena ob obeh straneh častna straža. Malo pred 10. se je pripeljal Visoki Komisar Eksk. Emilio Grazioli in se pozdravil z navzočnimi odličniki, ki jih je potem stolni župnik dr. Tomaž Kliner odvedel v cerkev. Pod veliko kupolo so zavzeli mesta Visoki Komisar Eksk. Grazioli, Poveljnik Armadnega zbora Eksk. Mario Robotti, Poveljnik divizije general Orlando in Podpoveljnik Pomožnih centrov. Za njimi so deano in levo v klopi zavzeli mesta številni civilni in vojaški dostojanstveniki, načelniki uradov in člani moškega in ženskega Fašija. Navzočni pa so bili tudi nekateri meščani, tako da je bila cerkev polna kakor ob velikih praznikih.

Službo božjo je ob številni asistenti celebriral stolni kanonik, prisostvoval pa je tudi knezoškof dr. Gregorij Rožman. Cerkvni pevski zbor je pod vodstvom dr. Kimovca ves čas pel litinske in slovenske pesmi. Po maši se je Eksk. Grazioli poslovil od odličnikov in se odpravil v vladno palačo.

Popoldne ob 3. je bila na sedežu ljubljanskega Fašija izročitev nagrad štolski mladini, ki se je odklovala pri učenju italijanskega jezika, ob 5. pa je bila v vladni palači proslava pohoda na Rim s poročilom ljubljanskega Fašija.

Dolga je bila pot do domovine

Usoda posadke parnika „Bosiljke“ — Mornarji so srečno prispeli na svoje domove

Dubrovnik, 27. oktobra

Med mnogimi verjetnimi in neverjetnimi dogodivljaji, ki so jih doživeli dalmatinski mornarji po začetku vojne na Balkanu v službi te ali one države, je zanimiva tudi pot, ki so jo morali napraviti mornarji, parnika »Bosiljke« od Amerike do domovine.

Parnik »Bosiljka« je bil last dubrovaške tvrdice Devo & Soldat. 23. marca je s posadko pod poveljstvom kapetana Grge Bogiča s Pelješca odplul iz Amerike v Domovino. To je bilo, kakor znano samo nekaj dni pred začetkom vojne na Balkanu. Parnik ni dobil dovoljenja potovati kakor običajno skozi Gibraltar, ampak navicert za mnogo daljšo pot okoli Afrike, tako da bi moral skozi Sueski prekop pripluti v vode Jadrana.

Vojna na Balkanu je zatekla posadko broda na Oceanu in ker so mornarji vedeli, kakšna nevarnost jih čaka, če se vrnejo med vojno v domovino, če bi jim to sploh uspelo, niso hoteli nadaljevati plovske ter so se ustavili v brazilski luki Pernambuco. S tem je bila usoda parnika že zapечатena. Takojo so ladjo prevzeli Angličani in s parnikom vred so hoteli porabiti za službo tudi našo posadko. 12 dni so mornarji ostali zaprti na parniku. Končno je na posredovanje brazilskih oblastev angleški konzul dal mornarjem 20 minut časa za odločitev. Mornarji so se odločili, da gredo domov, zato so jih prekalni na nek brazilski potniški parnik, s katerim so se odpravili na Portugalsko brez potnih listov in vizumov.

Ko so prispeli v Lizbono, so doživeli nova razočaranja in izkušnje. Angleški konzul jim ni hotel priznati jamstva svojega tovariša iz Pernambuco. Vedno znova so naletevali na težkobe in na neprivilike. 12 dni so morali ostati na parniku v Lizboni. Položaji je postajal obupen. Na parnik so prihajali že drugi potniki za Ameriko, mornarji pa še vedno niso vedeli, kaj bo z njimi. Portugalska oblastva jih niso hotela sprejeti brez jamstev. Pretila je nevarnost, da se bodo morali vrniti nazaj čez Ocean kot nezaželeni potniki. V zadnjem trenutku jih je rešil brazilski konzul, ki jim je dal začasno jamstvo, nakar so jih s parnika izkrcali. Ker niso imeli nikakih listin, so jih enostavno zaprli. V zaporu so ostali mesec dni. Po srečnem naključju je za usodo mornarjev zvedel italijanski konzul v Lizboni in se zanje zavzel. Mornarji z »Bosiljke« so dobili začasne italijanske listine, na podlagi katerih so jih portugalska oblastva pustila iz zapona. Medtem se je zvedelo in ugotovilo, da je odgovornost za mornarje še vedno na angleškem konzulu v Pernambuco. Vse stroške za vzdrževanje naših pomorcev je moral zato kriti angleški konzul v Lizboni.

Po izpustitvi iz zapore so morali mornarji z »Bosiljke« čakati cela dva meseca na francoski vizum. Utrujeni in vendar srečni so končno odpovali čez Francijo in Italijo v svoje rodne kraje in pred dnevi jih je po dolgem času doletela sreča, da so prestopili pragove rodnih hiš. Usoda parnika »Bosiljke« je še neznana. Verjetno je delil usodo mnogih tovarišev in kot žrtve podmornice ali letala počiva na dnu morja.

Tramvajski promet k Sv. Križu

Ljubljana, 28. oktobra.

Zaradi praznikov mrtvih prebivalstvo je pred Vsemi sveti v množičnih obiskih grobove na pokopališču sv. Križa ter je zato že minulo nedeljo vozila tudi proga »1« naravnost k Sv. Križu.

V četrtek, 30. t. m. popoldne bodo vozili vozovi proge »1« k Sv. Križu prav tako kot so vozili minulo nedeljo, vendar pa ob vsakem vremenu namesto do splošne bolnice kar po Hrvaškem trgu na Jegličevo cesto ter dalje po Šmartinski cesti k Sv. Križu in po isti poti nazaj v Zg. Šiško ali v Podgoro.

V petek, 31. t. m. bo vozila proga »1« ves dan k Sv. Križu enako kot v četrtek, popoldne na še proga »4« z Viča mimo glavne kolodvorca k Sv. Križu proge »1« »2« in »4«, torej vsi vozovi šišenske, viške in moškanske proge.

V soboto na dan Vseh svetih 1. novembra in v nedeljo 2. novembra bodo vozile k Sv. Križu ves dan vse proge tako:

Proga »1« iz Podgore po Ajdovščini in mimo glavne kolodvorca k Sv. Križu ter po tej poti nazaj v Šiško ali Podgoro.

Proga »2« bo krožila v smeri Sv. Križ, glavni kolodvor, glavna pošta Poljanska cesta, Sv. Križ.

Proga »3« z Rakovnika po Poljanski cesti k Sv. Križu in po isti poti nazaj na Rakovnik.

Proga »4« z Viča mimo glavne kolodvorca k Sv. Križu in po isti poti nazaj na Vič.

Proga »5« bo krožila v smeri Sv. Križ, Poljanska cesta, glavna pošta, glavni kolodvor k Sv. Križu.

Na odseku Hrvaški trg — Moste bo oba dneva nihalni promet s prestopanjem na Hrvaškem trgu.

Oba dva dneva, torej na praznik Vseh svetnikov 1. novembra in v nedeljo 2. novembra se vozovi ne bodo ustavljali na postajališčih Vilharjeva cesta, Savska cesta, Zale in Linhartova cesta.

V ponedeljek 3. novembra na dan Vernih duš bo ves dan vozila k Sv. Križu tudi proga »1« enako kot v petek 31. t. m. torej iz Šiške mimo glavne pošte po Poljanah, Hrvaškem trgu, Jegličevi in Šmartinski cesti k Sv. Križu ter po isti poti nazaj proti Šiški.

Potnike prav vladno prosimo, naj vstopajo le pri zadnjih vratih, izstopajo samo pri prednjih vratih. Še posebno pa prosimo potnike, naj ne stojijo na zadnjem stojišču,

Strokovna nadaljevalna šola v Stični

Tedensko imajo 8 ur pouka — Znižana vozšina bi znatno dvignila število obiskujočih vajencev

Lansko leto je bila pri nas ustanovljena strokovno-nadaljevalna šola. Letos je začela s poukom dne 6. t. m. in obiskuje šolo 42 učencev; od teh je še nanovo vpisalo 18 vajencev za I. razred, v II. razred pa hodi 24 vajencev, ki so že lani obiskovali šolo. Poučujejo na šoli gg. upravitelj šole Ivan Lazar, prof. Mirko Pušljner in p. sist. Tomaž Kurent. Šola je ob ponedeljkih popoldne in ob nedeljah dopoldne vsakokrat po 4 ure. Ne vemo, zakaj se letos zopet ni dovolilo vajenkam obiskovanje strokovne nadaljevalne šole, ker za nje veljajo isti zakonski predpisi in obvezno obiskovanje šole za časa učne dobe do 18. leta starosti. Imamo še upanje, da ne bodo ostale brez strokovne šole in bo treba v tem pogledu nekaj ukreniti.

Za telesno vzgojo naše mladine stiška šola nima telodavnice, še manj kakšnega tozadnega prostora in zaradi tega odpade tudi letos telesna vzgoja vajencev, čeprav obstajajo v tem pogledu že več let predpisi o obvezni telesni vzgoji za vso mladino do 20. leta starosti.

Vajenci iz daljnih občin se vozijo s kolesi ali po železnicah v šolo, prav tako tudi vajenci mesta Višnje gore. Priporocljivo in dobro bi bilo, ako bi se izposlovalo pri železniški direkciji znižanje voznje vsem vajencem v ljubljanski pokrajini, ki obiskujejo katero koli vajensko šolo in je njihov delovni kraj oddaljen po več kilometrov od šole. S tem bi omogočili obiskovanje strokovnih šol in tečajev ogromnemu številu vajencev. Pozimi v snegu ne morejo voziti s kolesi, velika večina vajencev pa sploh nima lastnega kolesa.

Važno je, da smeye ljubljanske strokovno nadaljevalne šole posejati vajenci iz vseh krajev pokrajine. Posebno na trgovsko nadaljevalno šolo se vozijo z Rakeka in v vseh ostalih postaj do Ljubljane in ravno tako tudi z Dolenjske. Šolski okoliš obsega obvezno do 6 km in v tem pa morajo vsi vajenci obiskovati strokovne šole ali strokovne tečaje. Nad 6 km je pa prostovoljno dovoljeno vajencem in vajenkam posluževati se vsake šole.

Po snežnem naletu spet sončno vreme

Ljubljana, 28. oktobra.

Tisti ljubljancani, ki so že pred dnevi zakurili peč v svojih stanovanjih, so bili danj precej presenečeni, ko so se zaspalo dvignili iz toplih postelj: pogled skozi okna so zastirale kar debele zelene zavese! Mraz — največji umetnik in risarju rož po oknih — se je torej že krepko uveljavil. Tja do devete ure je nad Ljubljano ležala megla, ki je mraz še povečala. Toda ne samo po hišnih oknih, tudi na tramvajskih steklih so se naredile ledene rože, mlake po cestah pa so zamrzle. Prav tako je napravila močna slana močan pomor med jesenskim cvetjem. Toplo vreme vmesne hišice v Zvezdi je kazal najnižjo temperaturo —3. Po deveti uri pa se je pokazalo sonce in njegovi žarki so kaj kmalu ogreli ozračje. Megla se je počasi dvignila. Verjetno, da se bo vreme ustalilo in tako hoto — kakor je v navadi — imell po zgodnjem snegu še nekaj priznjalih sončnih dni.

snopi ajde, tudi repa in korenje sta še v zemlji. V novem sončnem vremenu bo za pospravljanimi zadnjimi jesenskimi prideki zaoral še plug nekatere brazde za jesensko setev.

Polomljenemu drevmu je treba takoj pomagati

Šele po natančnejšem ogledu se vidi, da je zgodnji sneg napravil na sadnem drevju, ki še ni izgubilo listja, mnogo škode. Polomljena so veje in vejice, tu in tam so drevesa kar razkлана na dvoje, polomljena so pa tudi debla posebno mlajših dreves z lepo košato krono. Ta in oni sadjar se je obvaroval škode, če je pravočasno otresel drevje težkega južnega snega, v več primerih pa tudi to ni pomagalo, ker je mokri sneg neprestano padal, penoči pa ni otresal drevja. Tako je škoda po nekaterih sadovnjakih zelo velika.

Poskodovanemu drevju je treba takoj pomagati, da ne bo škoda še večja. Vse polomljene veje je treba previdno odžagati in olžagana mesta namažati s cepilno smolo. Pri žaganju je treba paziti, da se veje ne začesnejo, zato naj se nahajajo od obeh strani. Drevescem, ki jim je sneg odlohil kar celo drevesno krono, ni več pomoči. Samo če deblo ni preveč poskodovano, ga ne kaže izrutati iz zemlje, temveč se na najvišjem neranjenem in nepokošanem mestu gladko odžaga in pusti stati tako do pomladi, ko se nanj ponovno cepi žlahten sad. Tudi sicer zelo poskodovana drevesa, ki so zaradi pohabljenih vej izgubila lepo krono, bo kazalo pomladi precepiti ali docepiti, da se sčasoma drevo zavrna in dobi lepo obliko.

Pri tem delu lahko prične sadjar tudi že s splošnim maženjem sadnega drevja, ker bo sneg mnogo pripomogel, da bo listje prej odpadlo, prične pa naj tudi s glavnim zatiranjem sadnih zajedalcev.

S šentjernejskega polja

Št. Jernej, 28. oktobra.

Dolgotrajna sončna jesen je omogočila pospraviti v lepem vremenu večino jesenskih pridełkov. Vinogradnik je srečno spravil svoj pridelek v kadi — pozno sicer kakor malokdaj, a vendar v najlepšem vremenu. Nenasadni vremenski preobrat, ki je v preteklem tednu preko noči pobelil dolensko pokrajino, je presenetil okrog Št. Jerneja še nekaj kmetov, ki jim je zaradi preza poslenosti ostala še ajda po njivah. Vendar škoda zaradi prezgodnjega snega na ajdi ne bo občutna. Pač pa je težki južni sneg napravil mnogo škode na sadnem drevju, ki še ni otreslo listja. Veje — odete še v zeleno — so ležale polomljene pod snegom. V nedeljo popoldne si je skoz oblake utrla pot sonce, sicer pohlavno, a vendar zadostno, da je tanko snežno plast odgnila z naših njiv in pašnikov. Le po pobočju Gorjancev nas še bele lise spominjajo zgodnjega oblika zime. Ponedeljko jutro je bilo spet zavito v jesensko meglo in oblake, iz katerih je rosil dež. Moče je zaenkrat dovolj, danes pa imamo spet sonce. Fu njiva in seme sejo postajata

profesor doma. Služkinja: »Gospod profesor, kaj pa naj napravim s temi starimi zvezki?«

Profesor: »Uredite jih po abecedi, potem jih lahko začete.«

Veseli teater nam je odkril nekatere nove talente, ki so doslej kazali svoje sposobnosti kot amaterji raznih varietetskimi večerji in v domačih družbah, zdaj pa se pridno in spretno uveljavljajo pred širšim ljubljanskim občinstvom. Takca nova pridobitev Veselega teatra je tudi klov »LIXI«, ki žanje za svoje imenitne imitatorske sposobnosti prav zaslužen priznanje. Glasbeni imitatorji so vselej in povsod priljubljeni, o Ixiu pa že lahko rečemo, da »strogi in kognitivni ni morda plaše amaterske povprečnosti, nvrščed, da je celotni nastop na prav zadovoljivi varietetskimi stopnji.

Rdeči križ poroča

Pošto naj dvignejo na Tyrševi 11-I: Aljančič Lambert, Andolšek Marta, Nunska 19, Ban Štefka pri Hladi, Dalmatinska 3, Babnik Ivan, Volavljce, p. Grosuplje, Bizjak Slavko, pošt. uradnik, Bizovičar Viga, Celovška 65, Bratisvska skladnica, Burger Aci, Muzejska ul., blok PZ, Dagarin Petar za Ivenu, carinsko skladišče, Derejan Milena pri Saluš dd., Dolenc Marija, Verovškova 16, Dolničar Marija pri Vidmar Rezi, Glavarjeva 13 a, Hayne Ada, Zarnikova 15, Heuffel Edvard, Novi Vodnat, Jagodič Vočko, Miklošičeva 9, Jug Amalija pri Novaku, Sv. Jakoba trg 6, Kocijan Ivan, OUZD. Miklošičeva, Krišper Anton, Mestni trg, dr. Ladiha, železniška direkcija, Matej Zofija, Kotnikova 19, Maguš Ludivk, Popovičeva 7, p. Jezica, Melika Florentina, Costova ul., Olip Radko, Resjeva 18, Osaben Marija, pri Francu Požulu, Tržaška 71, Pečovnik Mojmir, Pegam Nežika, Podutiška 24, Peršič Engelbert, Zg. Šiška, Prelovec Rado, Vrtača 4, Razboršek Marija, dr. Remec Bogumil, gimn. ravnatelj, dr. Sušnik Kornej, Javorjeva 17, pri Dietz, inž. Škof Rudolf, Vič, Tepla Konrad, Trdinova 7-III, Tipič Rado, tajnik SPD, Trontelj Lojze, Turšič Milka, Rožna dolina 11-10, Tramsak Micica od Masele Rudolfa iz Berlina, Žilic Zina, Kongresni trg 2, Zupančič Terezija, Parnova 38, Zen Lovro, Galjevica, Zvan Sonja, Martinova 17.

Kobček Jožica pri dr. Kurbusu, poštnei dom, Košak Miro, cand. med., Prešernova, Kuk Avgust, Rakovnik, Legiša Ladislav ali Zdenka.

Domovnice za ujetnike naj predložijo: Celarc Ivan, Boškin Alojz, Cerne Angel, Frančekin Jos. p. Kobal Alojzij, Luznar Stane, Logar Ivan, Mohar Karol, Mole France, Požlep Karel, Pintar Slavko, Rejec Bogomir, Skofljanec Anton, Skrbine Karmelo, Vrčun Milan, Vostner Matko, Zor Albin, Kopa Karol, Šmartno pri Litiji, Kereuc Franc, Boštanj, Ludman Oskar, Jesenice, Pečenik Franc, Smolnik št. 14, Polhov Gradec, Pleštanjak Alojzij, Dvo, p. Polhov Gradec, Tominc Franc, Polhov Gradec, Juhant Martin, Ustnje — Šmartno na Dreči, Jamnik Anton, Št. Janž na Dolenskem, Cizerle Josip, Šmartno pri Litiji, Cerne Andrej, Medvode, Božič Franc, Dolnji Suhadol.

V tajništvo naj se javijo: brata Šmon Valentin in Albin v zaedvi Stanislava Šmona. V nujni zaedvi: Jamnik Franc, Hrenova ul., Sujdovič Ljubica, Bernekarjeva 46, Pirsch Marija, Podjunska 42, Sancin Nada, Linhartova 38, Luzar Milica, Kržičeva 6, Mazi Jerica, Dermotova 13-1,

Mandelj Milka, Bukovica 5, Virant Jernej, Vel. Lipljani, Grosuplje, Dalje: Pertot Vojteh, oče Nade Kaplan, dr. Danilo Komaril, svojci ali znanci g. Hafnerja, ki je služil nazadnje v Vražjem vrtcu, Pepca Škrbec, da dvigne pošto od Franca Krajca (priložen ni nikak garderobni listek).

Dokumente ozi. pakete naj dvignejo: inž. Abačič Marija, Gledališka 7, g. Bricej, Podmilščakova 19, Česnik Milan, Podmilščakova 33, Geršak Jakob, Hrenova 15-1, Djinovski Ljubomir, Jadran, Podunavska banka, Koščak Ana, Brod 26 pri Novem mestu, Kern Marta, Rožna dolina XIII-1, Leskovar Olga, čin, pošt. hran., obitelj Osredkar, Knezova 35.

V pisarni naj se javi Cerne Anda, Heidrichova 16, svojci Rajšp Ane iz Vel. Kilkinde naj dvignejo obvestilo.

Rdečemu križu so darovali: dr. Smole Albin in soproga v občastitev spomina dvorn. svetnica Julija Polca 100 lir, Franc Miklič, hotel Metropoli, 500 lir, prof. Grošelj v spomin prijatelja docenta dr. Robide 100 lir, ga. V. V. iz Ljubljane namesto gospe dr. Mariji Frik 50 lir.

Vsem darovalcem se najlepše zahvaljujemo!

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 29.: Dva bregova. Red B. Začetek ob 18.15. Konec ob 20.30.

Četrtek, 30.: Nocoj bomo improvizirali. Red Četrtek. Začetek ob 18.15. Konec ob 20.45.

Petek, 31.: zaprt.

Sobota, 1. novembra: Hamlet. Izven. Začetek ob 17.30. Konec ob 21.

Nedelja, 2.: Šesto nadstropje. Izven. Začetek ob 18.15. Konec ob 20.45.

Anton Leskovec: »Dva bregova«. Avtor imenuje delo dramo v treh dejanjih iz berkeškega življenja. V igri je pokazal krajevsko berake in njegove nezlojlive zakonke, po katerih ni mogoče uti čez most na »druzi breg«, v drug socialni položaj. Drama dekleta, ki hrepelja v boljše življenje, je središče dogajanja. Igrali bodo: Severja, Cesar Gregorin, Jan, Milan Skrbinek, Nablocka, Peček, Plut, Presnetnik, Potokar, Kosič, Rakarjeva in Gabrijelečeva. Režiser prof. Šest.

»Nocoj bomo improvizirali« je poskus znova ožvrti misel commedie dell'arte, komedije, katere vsebina je bila znana igralcem, ki pa so si sami sprosti izmišljali besedilo in ga prilagajali dejanju. Duhoviti domisleki in duhapričnost posameznikov je igrala veliko vlogo. Na tej osnovni zamisli je zgrajena predstava »Nocoj bomo improvizirali«. V njej prihajajo igralske individualnosti do namočnega izraza. Igralcev odnos do dodelane mu vloge, režiserjevo delo za improvizacijo izbrana snov in razmerje posameznikov do skupnosti so prvine, na katerih je zgrajeno dejanje.

OPERA

Sreda, 29.: La Boheme. Red sreda. Začetek ob 18.15. Konec ob 21.

Četrtek, 30.: zaprt.

Petek, 31.: Netopir. Izven. Začetek ob 18.15. Konec ob 21.

Sobota, 1. novembra: Faust. Izven. Začetek ob 17.30. Konec ob 21.

Nova uprizoritev Puccinjeve opere »La Boheme« pod muzikalnim vodstvom dirigenta Strifofa in v režiji ter inscenaciji Cirila Debeva nam je prinesla deloma novo zasedbo. Pri tej priložnosti bomo slišali poleg Vidaljjeve kot Mim, Betetta kot Collina in Zupana Benoit, še Dolničarja kot Schaunarda od stare zasedbe. Novi pa so: Manoševiski kot Rudolf, Poljanarjeva kot Musetta, Janko kot Marcel, Anžlovar kot Alcindor ter Kristančič kot Parpignol.

Prva mladinska opereta v letošnji sezoni bo v operi v nedeljo 2. novembra ob 10.30 in sicer bodo uprizorili »Princefco in zmaja«, ljubko mladinsko igro, v kateri je ponzorjen boj pogumnega dečka Joska s troglavim zmajem. Godine živali in bajna bitja, med njimi sedem palčkov, pomagajo malemu junaku izvršiti težko delo. Udarca korončica palčkov, lepi balet, zabavni dvorni norček, lepa princepska, hudci zmaj in drugi, pripomorejo dejanju do pestrosti. Pevne glasbene točke bodo ostale otrokom v najlepšem spominu.

Razvoj televizije

Tudi v področju televizije je bil romanopisec naših mladih let, Jules Verne, prerok. 1898. je v angleškem časopisu »The Forum« objavil »neverjetno zgodbo«, v kateri je neki Francis Bennett, ameriški žurnalista iz l. 2000., v New Yorku na daljavo gledal svojo ženo, ki se je mudila v Parizu. S pomočjo »fonotelefoa« je imel Bennett neposredno zvezo med Manhattanom in Elijskimim poljem, a preko vseh razdalj, preko vseh oceanov, hribov in nižav je s to napravico lahko zasledoval doživljanje svoje ljubljene življenjske družice.

To je bil veseliko čudež v korist zaljubljenec in vrli čitatelji »The Forum« so se zadovoljno muzali neugnani domišljiji moža, ki je napisal tako »neverjetno zgodbo«. Toda danes se ne muza nihče več. Danes je ta domišljija postala resnica, komaj štirideset let potem, ko je izšla Verneova novela, je mogoče v resnici »fonotelegrafirati«. Specializirana industrija je v zadnjih letih izdelala televizijske aparate, ki dovoljujejo prenose in sprejeme doma kakor navadni radijski aparati. To so elegantni in priljubljeno majhni kosi hišne opreme s zvočnikom, ki oddaja zvoke, glasove in glasbo, ter zaslonom v izmeri kakšnih 20 cm na kvadrat, na katerem se pojavljajo čiste in svetle podobe, podobe, ki se ne tresejo in ki jih ne motijo svetlobna valovanja, kakor je bilo to še pred nekoliko leti s televizijskimi prenosi. Kar se pa tiče s televizijo združenega telefona, je nemška državna pošta že pred časom odprla javne telefonske govornice s televizijskimi napravami v Berlinu, v Lipskem, Nürnbergu in Monakovu. Med temi mesti vam je mogoče brez nadaljnega telefoniranja poslovanju tovarišu ali zaročenki in imeti njegovo oziramo njeno živo podobo pred seboj. To la televizija se ne ustavlja tu. Nedvomno bomo doživeli dan, ko bomo imeli v svojih domovih poleg radiotelevizijskih sprejemnikov Verneovo »fono-tele-foto«. Zgodovina televizije, to je gledanje na daljavo in prenašanja podob na daljavo s pomočjo brezžičnih valov, se je začela praktično šele pred trinajstimi leti, ko so

začeli v Nemčiji delati prve, še oklevajoče poskuse. Karlovsov aparat, še prav nerodna in nepopolna naprava s samimi 15 črtami, je prikazoval tedaj na svojem zaslonu črko A, ki jo oddajali na daljavo. Bila je v sprejemniku blede, slabo vidna in trepetajoča črta, veniar pa je pomenila začetek vsega nadaljnega razvoja. Že naslednje leto so zgradili aparat s tridesetimi črtami, kar je pomenilo znaten napredek, saj je z večjim številom svetlobnih črt, v katere se razstavljajo in s katerimi se sestavljajo podobe, tudi vidljivost podob postala večja.

Državna pošta, ki je že od vsega začetka kazala veliko zanimanje za to novo tehnično pridobitev, je podpirala in podpira še danes poskuse v tem področju. S tem, da so izkoristili znamenito kolo Nipkova, izum iz l. 1884., ki se je pa dal šele po naslednjem stanju tehnike polno uporabiti, so

televizijo povedli na pot dokončnega uredničenja. V Berlinu se je ustanovila posebna družba, ki jo podpira državna pošta in ki ji je naloga organizirati televizijo. Ko so l. 1933. za televizijske naprave uporabili Braunovo cev, so lahko zgradili prvi sprejemnik z 90 črtami, leto dni pozneje se je število črt podvojilo in na tej podlagi so zgradili prvo televizijsko oddajno postajo v Berlinu, ki redno oddaja svoj program. Med tem pa je tehnika šla spet za mogočen korak naprej. Po zaslugi nove svetilke so snovi, ki trajajo njene remanentne svetlobe manj nego 5 desetmiliontink sekunde, je bilo mogoče zgraditi televizijske aparate s 441 črtami. Ta sistem s 441 črtami daje popolnoma dovršene sprejeme, tako da sličejo podobe po svoji svetlosti in jasnosti podobam normalnih kinematografskih predvajanj.

Trd kruh trdni zobje

Čeprav se je stara zahteva zobozdravnikov, naj si ljudje ohranijo svoje zobovje zdravo in močno z uživanjem trdega kruha iz polne moke, marsikomu zdelo čudnaša, saj bi se prej mislili, da mora trl kruh še posebno obrabljati zobe, so izkušnje zadnjih let vendarle pokazale, da ima ta zahteva prav. Prof. Kollath iz Rostocka jo je podprl sedaj z nove strani. V raznih živilih, kakor v sirovem krompirju, paradiznikih in drugi zelenjavi, zlasti pa v zunanjih plasteh žitnih zrn je odkril namreč snovi, ki jih znanost imenuje rastne snovi in ki jih v mesu, drobno zmleti mokli ali živalskih tolščah skoraj popolnoma nedostajajo. Kakor so pokazali živalski poskusi prof. Kollatha, pa so te snovi sposobne preprečiti nastajanje zobne gnilobe, medtem ko so poskusnim živalim, ki v svoji hrani teh snovi niso dobivale, v kratkem času začeli zobje gniti.

V teh okoliščinah je smatrati ohranitev zdravih zob v prvi vrsti za vraščanje pre-

hrane, kar so v ostalem trdili že prej zobozdravniki in mnogi stari kmetje ter pastirji, ki niso nikoli v svojem življenju uporabljali zobne krtačke, pa so imeli vendarle lepe, trdne zobe. Pri tej prehrani pa ne gre toliko za tako zvano »dobro kuhanje«, kolikor za uživanje krepkega, grobega kruha iz celotno uporabnega zrnja, kajti v tem kruhu je več rastnih snovi nego v vsakem drugem živilu.

Po lestvi v vas

Nad Loucheom-les-Bains v Švicci leži vas Albini, ki se lahko ponaša z redko posebnostjo. Do te vasi vodi ena sama pot in to predstavlja vrsta preprostih lesenih lestev, ki so naslonjene na strmo skalno steno. Že sam dohod v vas pomeni razburiliv doživljanje, ki ni brez nevarnosti, kajti lestve nihajo nad stranim, več sto metrov globokim prepadam. Ko dosežejo prebivalci te vasi neko starost, se iz svojega kraja ne umaknejo več, kajti samo krepki možje z mirnimi živali se lahko spravijo po nevarnih lestvah in prenašajo pri tem znatne tovore živil ter drugih potrebščin.

Zakladi, ki čakajo svojih odkriteljev

Po mnenju nekega nemškega raziskovalca bi bil seznam največjih zakladov, ki jih še niso odkrili, sledeči: 1. zaklad Aztekov, če se ga ni polastil že Cortez, 2. zaklad morskega razbojnika Störtebeckerja, ki je skrit menda na otoku Rujani v Baltskem morju, 3. Napoleonova vojna blagajna, ki jo je vlekel s seboj v Rusijo in o kateri menijo, da je zakopana nekje ob Berezini, 4. sto zabojev zlata, ki jih je uspel odposlati zadnji burški predsednik Krüger in ki so morda nekje na Holandskem.

Knjiga iz oslovskih kož

Neki strokovni usnjarski list poroča o knjigi, ki so jo izdelali iz kož 57 oslov. To je ena najbolj dragocenih knjig v nadskofjski knjižnici v Kromeržu, ki obsega okrog 43.000 zvezkov. Gre za knjigo psalmov iz l. 1521., ki jo je sestavil italijanski karmeličan Giovanni di Ferrara. Knjiga obsega 229 pergamentnih listov ter jo krasijo 2500 majhnih in 9 velikih inicialk. Za vsaka dva lista te redke knjige je avtor porabil hrbtno kožo enega osla, tako da sestoji vsa knjiga iz kož 57 oslov.

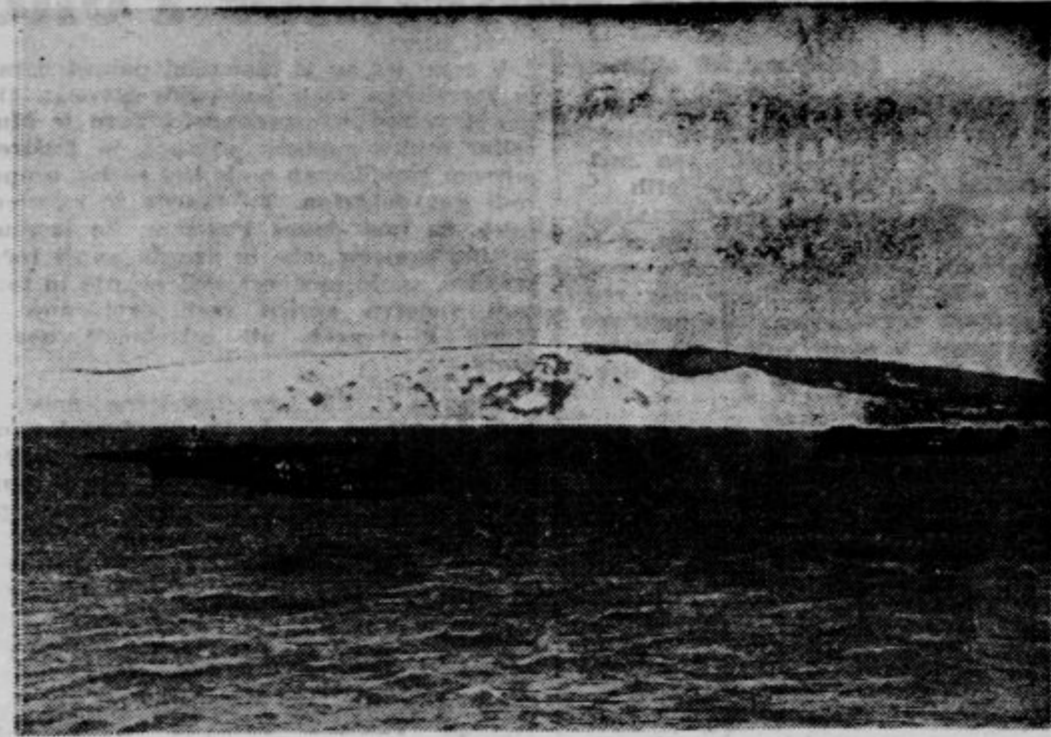
Konec slovttega matadorja

Sloviti matador Emilij Canaro je te dni v marseilleski areni našel smrt. Meltem ko se je vadal v svoji stroki, razburjajoče čedaje bolj divjega bika, je žival v nekem trenutku planila nanj in ga podrla na tla, preden se ji je mogel izogniti. Z rogovi mu je predrila prsni koš in srce, da je ostal na mestu mrtve.

Huda prometna nesreča v Argentini

V bližini Rosaria de la Frontera v Argentini se je zavoljo prehitre vožnje zvrnil v globoki jarek ob cesti avtobus, ki se je vračal s 34 delavci iz Tukumana. Deset mladih delavcev je ostalo na mestu mrtvih, osem jih je umrlo, a ostalih 16 so morali tudi ranjene prepeljati v bolnišnico. Med žrtvami navajajo Italijanko Evaljijo Lagorio s tremi otroki.

Napad v nizkem letu

Nemška letala tipa »Do 17«, ki jih označujejo na nemški strani za »prvake v nizkem letu«, se približujejo angleški obali v napadalni formaciji.

Miselni valovi

Na neki kliniki v Stockholmu so izvršili v zadnjem času zanimive poskuse z novo napravo, ki jo je zgradil dr. Berger, profesor jenskega vseučilišča. Ta naprava meri silo električnih valov, ki jih razvija vsako miselno delo v človeških možganih, kakor je dognala znanost že pred nekaj časa.

Poskuse so izvršili z 200 osebami obeh spolov in raznih starosti, to je od 6. meseca do 30. let. Miselna delavnost v novorojenčkih do 5. meseca je enaka ničli, kakor so ugotovili doseganji poskusi. Bergerjev aparat je sploh ne beleži. Nasprotno pa je aparat pri dojenčkih od 6. do 11. meseca življenja zabeležil povprečno 5,3 električnega vala na sekundo. Možgani tri- do štiriletnih otrok oddajajo na sekundo povprečno 7,4 električnega vala, možgani

otrok od 10. do 12. leta pa 8,8 vala. Videti je torej, kako miselna delavnost v človeških možganih s starostjo (vsaj do neke dobe) stalno narašča, kar smo sicer vedeli že prej, pa se to ni dalo izkazati tako točno s številkami kakor dandanes. Pri mladih osehah so zabeležili 9,3 vala, pri odraslih od 19. do 30. leta pa povprečno 10,2 vala na sekundo.

Zanimivo je, da so pri ženskah od 17. do 30. leta zabeležili povprečno 11 valov na sekundo, kar bi dokazovalo, da ženski spol hitreje misli.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Tam preko je šel mimo bogati gospod Cekinski.
»Odkod ima ta svoje imetje?«
»Od preobilnega uživanja alkoholnih pijač!«
»Teja ne razumem.«
»Njegov tast je bil pijan, ko mu je objubil roko svoje hčere.«

»Svojo novo obleko sem si morala od svojega moža priboriti naravnost po centimetri!«
»Nu, če sodimo po tej obleki, borba ni bila posebno dolga!«

Godrnjač je prišel k zdravniku. Zdravnik ga prša: »Kaj vam manjka?«
Godrnjač: »Če bi to vedel, bi me ne bilo treba priti k vam!«

ANEKDOTA

Friderik Veliki je igral nekega dne damo, njegovi dvorjani so pa igro gledali. Ko je kralj partijo izgubil, se je razburil, češ da je njegov nasprotnik goljufal. Dvorjani so molčali kakor grob.

Vstopil je general von Winterfeldt.
»Winterfeldt!« ga je pozval kralj, »odločite vi, kdo je igro dobil!«

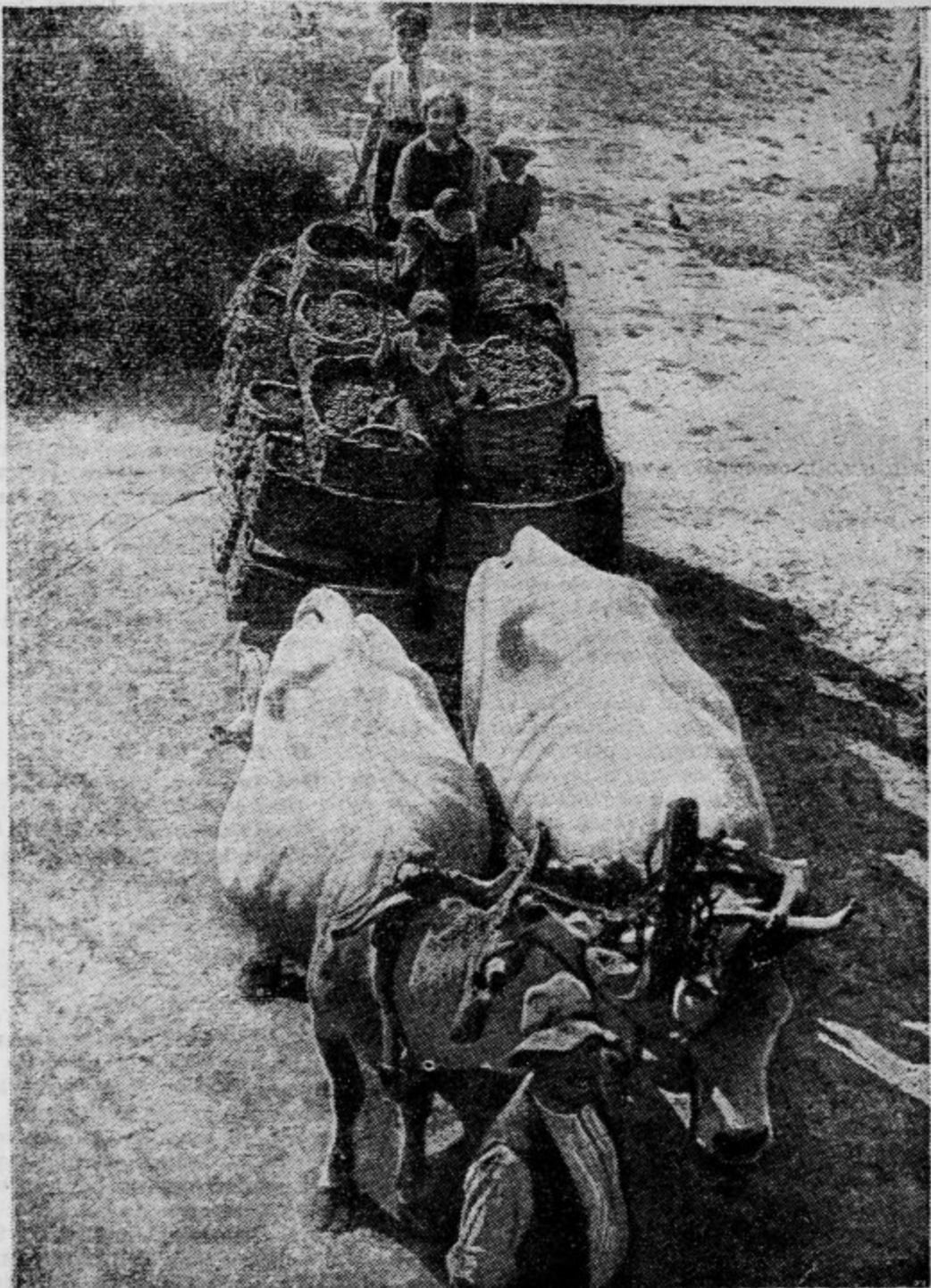
»Vaše veličanstvo je izgubilo!« je odvrnil general, ne da bi niti pogledal na desko.
»Kako morete to trdit, ko sploh ne veste, za kaj gre?« je vzkliknil kralj.
»Veličanstvo, je dejal voljoščak z nasmehom, »all ne veste, da bi vam ti dvorjani dali že davno prav, če bi bila samo senčica pravice na vaši strani!«

VSAK DAN ENA

»Koliko jih je neki bilo, gospod detektiv?«
»Če sodim po luknji, samo eden!«

Grozna letina

Je bila v letošnjem letu izborna, tako po kakovosti, kakor po količini. Do mlega je že pospravljena in predelana v novo vino. Tu in tam pa se pomikajo še vedno z grozdičem težko natovorjeni vozovi proti kletem.

Kulturni pregled

Ljubljana — mesto poezije

List »Corriere Padano«, ki — kakor sklepamo po nekaterih številkah pred nami — prinaša lepe, slovstvu in umetnosti posvečene priloge, je poslal v Ljubljano svojega posebnega poročevalca T. G. Colombija, ki je spisal za čitatelje »Corriere Padano« obširne reportaze iz glavnega mesta Ljubljanske pokrajine. Dopisi so izšli v številkah z dne 7., 11. in 14. oktobra.

V prvem dopisu opisuje Colombi, kako se je odigrala zasedba in priključitev Ljubljane in njenega okrožja Italiji. Podrobneje slika razplet dogodkov na Veliki petek, ko so vikorakale v Ljubljano prve čete italijanske Vojske ter pripoveduje, kako so se razvijale razmere do 3. maja in po 3. maju, povečujoče delo, ki ga je izvršil takoj v prvih mesecih Visoki Komisar Eksc. Grazioži za konsolidacijo splošnih in posebej šeg gospodarstvih, prometnih in socialnih razmer ter za priključitev nove pokrajine k živim tokovom materialnega in duhovnega življenja celotne kraljevine. Prvi dopis sklepa dopisnik s stavki, v katerih pravi, da zbližanje z Italijo doprinaša Ljubljani vedno večje dobrine, ne da bi bile ogrožene njene etnične značilnosti, zakaj »Italija se kaže tudi kot zaščitnica slovenskega jezika, umetnosti in književnosti. Ljubljana je zelo kulturno mesto in bi jo lahko smatrali za Firenze bivše jugoslovske države.«

Drugemu dopisu iz Ljubljane je dal G. Colombi naslov »Poeti della Slovenia« in pod njim spodnji naslov: »Prva knjiga, ki je bila objavljena v Ljubljani po vходу

italijanskih bersaljerjev, je Rimu posvečena pesniška zbirka. Izhodišče temu kramljanju o naši literaturi, kramljanju, ki je prežeto s simpatijami in z resnim siremlenjem po razumevanju slovenske kulturne individualnosti, je tivolski park, tolikanj mikaven ob sončnih jesenskih dneh. Tu, v okviru krasne prirodne scene, je sodelavec »Corriere Padano« sedel na klopi z mladeničem, ki je ves zatopjen vase in v lepoto obdajajoče ga narave — pisal verz. »In ni bil,« pravi italijanski opazovalec, »slabokrvnen, slaboten mladenič; vsj tukaj mnogo goje telovadbo in čilasio sport. Mladenič je bil dobro raščen, pravi mladi atlet. Toda njegov jasni in sladki pogled je razodeval dečka-pesnika; tisto večno otroškost, ki vsekdar, tja do starosti živi v poetovi duši.« »Potlej sem spoznal, da moj pesnik ni bil osamljen primer. V Ljubljani se mladi ljudje bavijo s sportom (in ga izvajajo), s slikarstvom, z gledališčem, z literaturo — in služijo Muzam. Slovensko slovstvo je bogato pesnikov in poezije. Vedno sem mislil, da ni mogoče do dna spoznati neke dežele drugače kakor preko njenih poetov. Zato sem skušal v Ljubljani navezati stike s poezijo. So mesta, kjer kar vdihavaš sapo poezije: Firenze, Neapelj, Benetke, Verona, Ferrara. In mesta, kjer je to ozračje manjšje ali kjer ga sploh ni.«

»Ljubljana je mesto poezije«, piše P. G. Colombi nadalje. »Njene ulice so jasne in ubrane, trgi široki in zadostni, kakor šole; njene stare hiše so pokrite z okapjenimi strehami, odkoder kukajo nekam sproščeno

line; obdajajo jo zeleni griči, bele in modre gore jo ovijajo v svoj venec; ravan je svetla od vod, mastna od sadežev; čebel brenče po nji, bele in rdeče vasi se smehljajo; rokokojski zvoniki s pozlačeni-mi križi gledajo izmed bukovih vrhov in jelovih gozdov; in oč njihnih žen so jasne, mirne in sanjave, čiste kakor pokojna voda ali kakor nebo ob zori v marcu.«

»Maljo je mest, ki bi imela toliko spomenikov književnikom, kakor jih ima Ljubljana«, pravi pisec in jih zapovrstvo našteva, nakar pripoveduje o prvem italijansko-slovenskem literarnem večeru, ki je bil na kresni večer v ljubljanski Operi po zaslugi prof. Umberta Urbanija, »globookega poznavalca slovenskega slovstva, prevajalca in popularizatorja njegovih najpomembnejših del.« Iz njegovega govora citira kresni motiv iz pesmi Murna-Aleksandrova ter navaja nekatere podatke o naših vodilnih poetih. Našo poezijo označuje z besedami, da »se giblje med romantizmom severnjake zvrsti in bolj človeško interpretacijo narave sorodno italijanski pesniški sensibilitosti.« Posebej se dotika njenih inspiracijskih vrelcev na italijanskem Parnasu in prehaja na to k Salvinijevemu izboru »L'riche slovene moderne«, ki ga je l. 1938. izdala Akademski založba. »Poezija, ki je podložna gosped Melanholiji in v kateri je smrt prisotna z leopardijevsko stanovitnostjo; popolna po obliki, bleščeča od slikovitosti.« »Ne pozabite Murmovih »Vlahov«, pravi italijanski avtor in citira verz iz njih, prav kakor navaja značilne verz zupančiča, J. Pogučačnika in Bogomila Faturja. Poseben odstavek dopisa je posvečen knjigi Silvina Sardenka »Roma«, v kateri opeva pesnik »lorvorje na Palatinu, pinije in ciprese v rimski Kampanji, godbo fontan na trgu sv. Petra« itd. »Poezija združuje v imenu

Rima dve civilizaciji: italijansko in slovensko«. In zopet se pisec spominja tistega mladeniča, ki je na klopi v Tivolskem parku pisal verz. »Mladenič, ki je pesnikoval, ni bil pohajač, marveč eden takih plahih tolmačev liričnega občutja svojega mesta Ljubljane, ki je mati pesnikov in navedihvalka poezije.«

Tretji, najobsežnejši dopis je posvetil P. G. Colombi ljubljanskemu gradu. Če je skeptični tovariši v kavarni »Emoni« omenili, da ljubljanski grad nima zgodovine — v smislu tistih slavni italijanskih gradov, zvezanih z imeni kraljev, papežev, vojskovodij itd., je vendar njegovo sanjavo duševno oko odkrilo tudi pred zidovi tega gradu marsikaj zanimivega s čimer skuša zainteresirati bralce svojega lista. Na Grad se povzpe po Studenovski ulici, uživajoč razgled, ki ga imamo vsi tako radi in ki nas dnevi izpolnjuje z bolesto nastalijo. Nato opisuje razgled z vrha, razgled po Ljubljani in bližnji okolici. V samem gradu se spominja dveh mučencev italijanskega risorgimenta, Pelliciovi tovarišev Canove in Rezie, ki so ju križevi poti iz Italije zaprli v ljubljanski grad in navaja dotično mesto iz Pelliciovi spominov »Me mie prigionis«, ki se nam obejajo za dogledne dni v slovenskem prevodu. Potlej objavlja doživljanje z otroci na gradu, čijih imena (Romih, Roter in Karlin) celo navaja; otroci, ki so ga preprečili, »kako presretna in stanovitna je želja po vedno večjem in boljšem zbližanju Slovencev in Italjanov.«

Dopis se končuje z vtiskom sončnega zahoda, gledanega z gradu, preko ljubljanskih streh, med tem ko pritrkujejo zvonovi po številnih cerkvah tega mesta poezije in ga spominjajo zvenenja v domači Toskani. Vsakdo izmed teh treh pisem, ki jih je poslal P. G. Colombi iz Ljubljane,

je opremljeno z vedutami našega mesta in njegovih arhitektonskih značilnosti. Tako so čitatelji »Corriere Padano« bližje spoznali duha mesta, ki leži na skrajnem obodu njihove velike države.

Koncert Carla Vidusso

Ze v prejšnji sezoni je imelo občinstvo, ki se je zbiralo na prireditvah Italijanskega kulturnega instituta, prijetno priliko občudovati pianista Carla Vidusso, ki je prišel iz širnega sveta (umetnik se je rodil v italijanski naselbini v Cile — Južna Amerika) svoj izredni pianistični dar in bleščečo tehnično izšolanost. V ponedeljek je Carlo Vidusso koncertiral pred širšim občinstvom v veliki dvorani Filharmonične družbe. Z zavzeto pozornostjo je sledila publika čudovito niansiranemu žuborenju, ki se je izpod njegovih rok prelivalo po dvorani in opajalo srca z muziko, ki je pričala ne le o umetnikovi do konca dognani uvečanosti in kar suvereni tehnični zmogljivosti, marveč tudi s čustveno in duhovno poglobljeni interpretaciji ene najzahtevnejših Beethovnovih klavirskih skladb, Sonata št. 1 v f-molu. Skoraj pol ure trajajočo kompozicijo je izvajal Vidusso na pamet z zanosom in z bleščočim znanjem.

Nekoliko neprimerno izbrana ura za začetek koncerta (20.) je najbrž zakrivila, da umetnik ni mogel absolvirati napovedane programa v tisti mikavno sestavljeni celoti, ki je obsegala poleg Beethovna več Brahmsa, tri Lisztove skladbe i. dr. Tako se je omejil na to, da izvede izmed večjih del samo Brahmsove Variacije na Pagėnijnijev temo, skladbo, ki je dopuščala še več razmahu njegovemu temperamentu in zato tem večjo slikovitost. Dvema kratki-

SPORT

Tudi v II. razredu so skrbi in stiske

Druga drugorazredna prvenstvena tekma pretekle nedelje med Mostami in Slavijo je ostala neodločena — V tabeli vodi Mladika pred Korotanom in Mostami

Zadnja prvenstvena nedelja je imela na sporedno pet tekem, in sicer tri v I. in dve v II. razr., od katerih pa so zadnji v II. razredu, ki je bila na sporedu istočasno kakor dvojna prireditve na igrišču Ljubljane, do večernje izdaje nismo mogli izvedeti izdaja. Morda je pri tem deloma pripomoglo tudi dejstvo, da se je prav ta tekma končala z majhnim presenečenjem, ki nam je tako po višji sili ostalo prihranjeno za en dan.

Moste - Slavija 2:2 (1:0)

Na igrišču Marsja za Kofinsko tovarno sta nastopili gornji enajstotniki, med katerima so Mostičani prav gotovo veljali kot favoriti. Do odnosa so to svojo prednost kolikor toliko še uveljavljali in si zasigurali en gol v dobro, v drugi polovici igre pa se je njihova napadalna vrsta precej skrhala in dogodki so se potem razvijali tako da je končni izid vredil Slaviji pol izkupička. Mostičanski napadalcji so se mnogo trudili, da bi stvar zasakali drugače ter so vse

žoge dajali svojemu najmočnejšemu tovarniku Nagdetu, tega pa so skrбно čuvali Slavijani, tako da ni mogel doseči zaželenega.

Tekmo je sodil g. Zajc. Obisk je bil precej skromen.

Po nedeljskem kotu prvenstvenih tekem v II. razredu, ki je bilo predzadnje v jeseni, je Mladika krepko obdržala vodstvo, za njo pa se je na drugem mestu ustalil Korotan. Moščani, ki so ob otvoritvi sezone gojili mnoge lepe nade, so se morali z eno izgubljeno in eno neodločeno tekmo zadovoljiti s tretjim mestom. V celemu pa po vse največje tabele sama, ki je takala:					
Mladika	4	3	0	1	23:6
Korotan	3	2	0	1	15:7
Moste	3	1	1	1	10:9
Vič	3	1	0	2	2:19
Slavija	3	0	1	2	3:12

Zadnje kolo jesenskega prvenstva v tem razredu bo na vrsti prihodnjo nedeljo z naslednjima dvema tekmama: SLAVIJA - KOROTAN in VIČ - MOSTE.

Prva prvenstvena nedelja v Italiji

V diviziji A: v Torino - Liguria 3:2, v Trstu: Triestina - Lazio 0:0, v Benetkah: Venezia - Ambrosiana 0:0, v Bergamu: Atalanta - Livorno 4:0, v Milanu: Milano - Modena 7:1, v Rimu: Roma - Napoli 5:1, v Genovi: Genova - Bologna 3:2, v Firenci: Fiorentina - Juventus 1:1.

V diviziji B: v Busto A: Pro Patria - Alessandria 0:0, v Pescari: Pescara - Savena 2:0, v Padovi: Padova - Bari 4:2, v Reggio: Riggenau - Prato 3:0, v Pisi: Vicenza - Pisa 4:1, v Lodi: Lodi - Fanfulla - Udinese 4:1, v Bresci: Brescia - Flumana 2:1, v Spezii: Novara - Spezia 1:0.

Iz Spodnje Štajerske

Kmetijska razstava bo prirejena v Ptuju od 2. do 5. novembra. Prikazala bo življenje nemškega kmeta ter bo poučevala ljudstvo o vprašanih krvi, dednih boleznih in zdravju. Obenem bo kazala, kako naj kmetje obdelujejo polje in vrtove in kako naj goje sadjarstvo, vinogradništvo in živinorejo. Razstava bo nato prirejena tudi v Celju in Mariboru.

Vinska letina na Spodnjem Štajerskem je zadovoljiva. Prav tako poročajo iz ostalih vinorodniških krajev v Nemčiji, da so z letino zadovoljni. K temu so pripomogli zlasti zadnji sončni tedni. V splošnem, pravijo poročila, ne bo letošnji letnik prvovrsten, toda prav užiten.

Nakup plemenskih bikov. Šef civilne uprave je odredil, da si lahko posamezne občine nabavijo plemenske bike pri naslednjih javnih dražbah: 30. oktobra bodo v Mariboru licitirali marjadvorske bike, v petek v št. Jurju ob Ščavnici murepolske bike, v ponedeljek 5. novembra pa v Ormožu plinsgavske bike. Posamezne občine lahko nabavijo samo bike tistega plemena, ki je priznana v njihovem okraju.

Dve posebni odredbi za ljutomerski in trboveljski okraj. Politični komisar je odredil, da se lahko odslej odpirajo vse trgovine v ljutomerskem okraju ob 7. ure, trajaj, opokdanski odmor pa traja od pol 13. do pol 14. ure. V trboveljskem okraju morajo biti trgovine odprte od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Dan štednje bo 30. oktobra v vsej Nemčiji in tudi v novo zasedenih krajih. Listi objavljajo poziv, naj ljudje ta dan pokažejo voljo do štednje. Posebej pozivajo banke, hranilnice in zadruge, naj ljudstvo dokazuje, da je štednja nemškega naroda v vojni močnejša kakor kdajkoli.

Zborovanja. Nedavno soboto in nedeljo se je zbrala mladina ljutomerskega okraja.

SCIATICA — ISHIAS

Il Dottore DE FERRARI Dr. DE FERRARI bo dal dati informazioni sulla cura del Dottore MURA-RI DI TRIVISO per l'artrismo e reumatismo a chi ne avesse interesse, ricevendo dalle 9 alle 12 e dalle 15 alle 17 presso l'Hotel Union a Lubiana v Hotelu Union v Ljubljani dal 16 Ottobre 1941-XIX od 16. oktobra 1941 dalje

ja v Slatinu Radencih. Govorili so različni govorniki o organizaciji mladine na Spodnjem Štajerskem. Na zborovanju so bili tudi novo nameščeni učitelji. — V Brežicah je bilo zborovanje krajevnih kmetijskih voditeljev brežiškega okraja, ki so dobili razna nova kmetijska navodila.

»1000 dunajskih taktov« se imenuje vedra prireditev, ki so jo zadnji čas priredili dunajski igralci v raznih spodnještajerskih krajih. Tako tudi v Rogoški Slatinu. Zdraviliška dvorana je bila polna raznih pripadnikov Helmatbunda.

Cepljenje zoper davico je tudi v vojni prepuščeno prosti volji staršev, ki morajo plačati stroške za posamezno cepljenje. Zdravniki cepijo otroke od 1 do 14 let.

Požigalci se kot narodni škodljivci obsojajo na smrt. Nemški listi poročajo, da je posebno sodišče v Linču obsodilo 22-letno Marijo Nimsch iz Wartberga ob Krenzi kot ljudsko škodljivo na smrt. Obtoženka je zanjela 4 požare ter je med drugim zažgala tudi hišo in gospodarsko poslopje svojega gospodarja. Ker je s požogom uničila dragoceno narodno premoženje, pravijo listi, jo je bilo treba odstraniti.

Zapiranje gostišč. Nemški državni gospodarski minister je te dni objavil v uradnem listu odlok o začasnem zapiranju gostiln in gostišč. Načelno mora zaporo dovoliti policijska oblast. Če se zapre gostišče le za nekaj ur, zadostuje, da se to objavi z listkom na vidnem mestu. Če pa se gostišče zapre za več kakor 4 ure, je potrebno dovoljenje policije. Prenočišča se začasno sploh ne smejo zapreti.

Radio Ljubljana

Sreda, 29. oktobra 1941-XIX. 7.30: Poročila v slovenščini, 7.45: Operetna glasba, v odmoru napoveda časa, 8.15: Poročila v italijanščini, 12.15: Orkester Cetra pod vodstvom mojstra Barzile, 12.35: Koncert tenorista Antona Sladovca, spremlja kitarist Stanko Prek, 13: Napoved časa — poročila v italijanščini, 13.15: Komunikne glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini, 13.17: Godalni orkester pod vodstvom mojstra Manna, 13.35: Operetna glasba, 14: Poročila v italijanščini, 14.15: Solobne pesmi — orkester pod vodstvom mojstra Zene, 14.45: Poročila v slovenščini, 17.15: Pesmi in melodije, 17.30: Orkester Ljubljanske glasbene Matice, 19: Tečaj italijanščine, poučuje prof. dr. Stanko Leben, 19.30: Poročila v slovenščini, 19.45: Pesmi in melodije, 20: Napoved časa — poročila v italijanščini, 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini, 20.30: Poje kontraaltistka Franja Golobova, pri klavirju Marijan Lipovšek, 20.50: Koncert prof. Pavla Rančigaja, 21.20: Koncert violinista Karla Sancina in pianista L. M. Škerjanca, 22.10: Koncert violinista Arriga Serata in pianista Renata Josia, 22.45: Poročila v italijanščini.

Službo dobi

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Strojepisno

spesobno pisarskih del, z znanjem italijanščine, sprejem. Impresa Pardi, Selenburgova ul. 6. 18121-1

Dobra stalna služba

lišem mlajo, samostojno, spretno kuharico k dvema osebam. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pošta 2727«. 17951-1

Postrežnico

za dopoldanske ure sprejme. Zglasti se je med 13. in 14. uri: Beethovnova ul. 16, vrata št. 1. 18130-1

Službe išče

Beseda L — .50, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Dobro stalno službo dobi mlajo, samostojna in spretna kuharica pri dveh osebah. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pošta 2727«. 18102-2

Uradnica

z dolgoletno prakso v odvetniški pisarni, zmožna slovenskega, nemškega in deloma italijanskega jezika, išče kakšno koli nameščeno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Uradnice«. 18129-2

Brivski pomočnik

res dober in hitri delavec, išče službo. Vučinič Djoko, salon Srce, Vrhnika. 18139-2

Vajenci (-ke)

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Vajenko

takoj sprejme modistinjo. — Naslov: Anica Puhek, Selenburgova ul. 1. 18135-44

Pouk

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Učiteljica

nudi pomoč pri učenju, tudi otrokom, ki ne obvladajo dobro slovenskega jezika. Honorar minimalen. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra metoda«. 18149-4

Zaslужek

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Student

dobi stalno delovno mesto kot stalen model v slikarskem ateljeju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18157-3

Prodaj

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Prodaj

1 sesalec za prab, radioaparat, lestenice in žimnice. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18140-6

Več peči

(železne), male in velike, zelo poceni napredaj. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 18152-6

Ca. 5000 kg oglja

(Canela), specijalno za avtogeneratorje, prodaja Egon Vodlan, Dobropolje. 18148-6

Kupim

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Chianti steklenice

dobro ohranjene, kupim vsako množino. Cesar, Ljubljana VII., Gasliška 3. 18112-7

Diatonično harmoniko

železen štedilnik in otroški voziček, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro ohranjenos«. 18131-7

Cilinder

levoradni in desni, 2000, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj 1667«. 18142-7

Srebrno lisico

kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro ohranjenos«. 18156-7

Perzijske preproge

večje velikosti, kupim. Navesti vrsto, mero in ceno na ogl. odd. Jutra pod »Ugodna cenase«. 18127-7

Gumo

odpadke, vsako količino, vseh vrst kupuje in plača najboljši Metalia, Gospoštvska c. 16, tel. 32-88. 18146-7

Auto, moto

Mali tovorni in osebni avto na pogon z ogliem, kot v novem stanju, poceni na prodaj. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 18150-10

Generatorje

največje modele, za vse vrste avtomobilov na zalogi. Prva referenca na razpoložljive. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 18151-10

Pohištvo

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Pohištvo

treh sob prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18126-12

Prehrana

Na dobro meščkansko hrano sprejem več oseb. Zor, Franciška ulica 8, dvorišče. 18145-14

Kapital

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Vse denarne in trgovske posle

izvršim hitro in točno. — Obrnite se na: RUDOLF ZORE, Gledališka ul. 12. Tel. 3810 18153-16

Stanovanja

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Enosob. stanovanje

s kabinetom ter pisarno, napeljava, najraje v centru ali severnem delu mesta, ritem za L. nov., lahko tudi kasecne. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mirna stranka«. 17864-21a

Importante Società con Sede in Milano

cerca per subito stenodattilografa veloce, perfetta lingua tedesca, ariana. Offerte con curriculum vitae, referenze, pretese, indicazione cittadinanza a CASETTA No 291 M Unione Pubblicità Italiana, MILANO.

Velika družba s sedežem v Milanu

išče takoj stenostrojepisno, naglo, ki popolnoma obvlada nemščino in je arijskega porekla. Ponudbe z življenjepišom, priporočili, zahtevami in navodbo državljanstva nasloviti na: CASSETTA n. 291 M Unione Pubblicità Italiana, MILANO

Gustav Kernc

višji davčni upravitelj v p. K zadnjemu počitku ga bomo spremili v sredo, dne 29. oktobra 1941 ob 5. uri popoldne v Zal — kapele sv. Petra — k Sv. Križu. LJUBLJANA, dne 28. oktobra 1941. Žalujoča družina KERNC

Sobo odda

Sončno sobo s souporabo kopalnice oddam solidni gospodini ali gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18138-23

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18133-23

Preprosto sobico

majhno, oddam takoj. Zidovska ul. 6-1. 18144-23

Opremljeno sobo

čisto, zračno, v strogem centru oddam boljemu gospodu s souporabo kopalnice. Ogled prosim od 12. do 15. ure. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18158-23

Opremljeno sobo

oddam dvema boljima osebam, čez dan zaposlenima za 1. november od 12. ure. Zidovska ulica 3-11. 18159-23

Sobe išče

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Opremljeno sobo

srednje veliko, z ločeno pečjo, iščem za 1. nov. — Najraje od centra proti Šiški. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Svetias«. 18128-23a

Lokali

Oddam za takoj prostor za skladišče ali malo obrt. Ribniška 15, Moste. 18152-19

Glasbila

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Klavir

oolg dober, zmanke Skuthan ugodno prodam. Ljubljana. Pod jezami 5. Ogled vsak čas. 18088-28

Diatonično harmoniko

otroški voziček in preprogo, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čim-preje«. 18143-26

Pianino in radio

zelo dobro ohranjena, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18155-26

Obrt

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Odeje

iz vate in puha — nove in stare — vam zasile. — Ljubljana, Marijin trg 2-II. 17860-30

Izgubljeno

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Nagrada 1000 lir

dato tistemu, ki mi vrne aktovsko s poslovnimi dokumenti, kateri za najditelja nimajo nikake vrednosti. — Pozabila se je na glavnem klovčevoru pri blaginji C dne 27. oktobra ob 12. uri. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18154-28

Filatelija

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Filatelisti, pozor!

Najugodnejše kupite in novotne znamke vse konvencij od poslednjih okupacijskih znamk v knjižarni Janez Doljan, Ljubljana, Stritarjeva 6. 19-39

Živali

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Črn pes

se je izgubil z verigo v red. Proti nagradi javiti v gostilni pri »Tincus«. Hrastje št. 7. 18157-27

Kunce

samce, samice z mladici in samca za pleme, ugodno prodam. Jęgličeva 23. 18154-27

Stroji

Stružnico z vgrajenim elektromotorjem 200x1500 mm z vodilnim in vlačnim vretenom italijanski fabrikat za takojšnjo cobavo iz Milana ter še 2 stroji stružnici, 2 Shaping stroji in vrtilni stroji dobavi Hleršič et Comp., Ljubljana, 29. oktobra 13. Telefon 37-54. 18002-29

Mline za moko

»Irus« potrebuje 3 do 4 ks za občine, zadrage in domače potrebe dobavi v kratkem roku Hleršič et Comp., Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13. Telefon 37-54. 18001-29

Dražbe

Beseda L — .60, taksa — .60, za dajanje naslova ali za sifro L 2.—.

Sumska uprava različnih godov v Kočevju bo prodala

na pismeni javni dražbi dne 10. novembra t. l. ob 10. uri popoldne cca 700 m³ jelove deblavine v odd. 3a revirja Travnik. Vsa potrebna pojasnila za to dražbo daje Sumska uprava različnih godov v Kočevju štev. 189, kjer se bo dražba tudi vršila.

Umrl nam je naš ljubljani

BRANKO

Na zadnji poti ga bomo spremili v sredo, dne 29. oktobra 1941 ob 1/2 6. uri popoldne v Zal — kapele sv. Andreja — k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 28. oktobra 1941.

Rodbina Boltauer in sorodstvo

ZAHVALA

Za vse izraze sočutja ob težki izgubi dobrega očeta, deda, brata, svaka in tasta, gospoda

IGNACIJA KLINCA

višjega davčnega upravitelja v pokoju

kakor tudi vsem darovalcem vencev in cvetja, vsem prijateljem ter znancem, ki so ga spremili v tako lepem številu na njegovi zadnji poti k večnemu počitku, se srčno zahvaljujemo.

V Novem mestu, dne 27. oktobra 1941.

Žalujoči hčeri VITA in IVA ter ostalo sorodstvo

HVALA LEPA, GOSPOD MOTO!

V dolgi in stisnjeni lobanji je bilo obilo prostora za možgane. Oči so imele izraz, ki ni bil neradoveden ne lakomen, temveč oboje. Videti je bilo, da v duši tega bitja ni prostora za vest in za usmiljenje. Vkljub neskladnim ustom je imel čeljust odločnega moža. Še danes ta dan moram priznati Vu Lo Fengu, ki mislim nanj, vse lastnosti rojenega vladarja. Ko so se najine oči srečale, me je prešinil nekakšen strah. Obstal je sredi dvorane in ustnice so se mu skrivile v neodložno spako.

Menda je bila njegova navzočnost kriva, da ni na prvi mah nihče izmed nas opazil moža, ki ga je spremljal. Spominjam se, da sem le z napornim odtrgal oči od Vu Lo Fenga ter pogledal njegovega tovariša. Tedaj sem opazil, da je tudi ta Japonec; kroj njegove sive volnene obleke me je spominjal garderobe ameriških poslovnih ljudi. Nisem ga poznal in edino, kar me je pri njem takoj zbudilo v oči, je bil dojem nekakšne telesne slabotnosti. Sama kost in koža sta ga morali biti. Njegov ostri, živčni obraz je bil dotorej brez mesa, da je naličjeval mrtvaški glavi; gornji zobje so mu štrleli preko odsekane brade. Bil je obraz moža, najbrže bivšega vojaka, ki je bil nekoč hudo, malo da ne smrtno ranjen, kar je potrjevalo tudi stanje njegove leve roke. Ta roka je bila pohabljena in manj-

»Skoda, da nisva privrženca iste politične struje,« je s pokojnim glasom dodal gospod Takahara. »Ta gospodična in ta gospod sta tista dva Američana? Moje ime je Takahara, gospod. Svoje dni sem bil v vaši veliki želji; udeležil sem se pomorske konference v Washingtonu. Amerika in Japonska sta prijateljici. Žal mi je, da so nastali v tem oziru... ehm... nekakšni nesporazumi.«

Priklonil sem se gospodu Takahari, ki mi je vrnil priklon In, naj bo še tako čudno slišati, ta izmenjava vljudnosti ni bila videti neprikladna.

»Gospod Takahara je zelo ljubeznil,« sem rekel. »Za svojo osebo sem velik občudovalec